Kwaliteitsvolle talige interacties

BRECHT PELEMAN & DR. CAROLIEN FRIJNS

Gelijke onderwijskansen in Vlaanderen

- Burcu vs. Lars
- Gelijke onderwijskansen problematisch in het Vlaamse onderwijssysteem
- Op welke wijze kan interactie bijdragen aan het oplossen van dit probleem?

Maxim wil een konijn.

Maxim wil zo graag een konijn. Al heel lang. Maxim is een hele stille jongen die niet zo graag met andere kleuters speelt. Hij droomt ervan om met een wollig dier op zijn schoot in een hoekje weg te kruipen. En een konijn is zo'n lekker wollig dier.
Maar hij krijgt geen konijn van zijn ouders. Elk jaar voor zijn verjaardag vraagt hij er één. Maar nog nooit heeft hij er één gekregen.
Maxim heeft al van alles geprobeerd om zijn ouders te overtuigen: hij heeft gezegd dat het konijn van zijn klasgenootje Tim kleintjes had gekregen en dat ze de diertjes zouden dood maken als niemand ze wou; hij heeft een konijn als prijs gevraagd toen hij op de kermis de loterij had gewonnen. Op een keer heeft hij zelfs mazelen op zijn gezicht getekend en gezegd dat hij pas zou genezen als hij een konijn kreeg, ... maar niets hielp.
Mama en papa willen geen konijn in huis.
En nu is Maxim eigenlijk een beetje stout geweest. Hij komt op weg naar school iedere dag langs een wei waar konijnen rondspringen. Gisteren heeft hij aan de rand van de wei een konijn gevonden dat gewond was aan zijn poot. Hij heeft het meegenomen naar huis en in de kleerkast verstopt. Als hij geen konijn krijgt, dan pakt hij er zelf wel één.
Nu heeft Maxim echter één groot probleem. Hij heeft geen hok voor het konijn en hij kan het toch moeilijk in de kast laten zitten.
Maxim zou graag zelf een hok bouwen, maar hij is nogal onhandig. Maxim is erg verdrietig, want hij is bang dat zijn mama het konijn zal vinden. Maxim zou heel erg graag een hok voor zijn konijntje hebben, want dan mag hij het konijn misschien wel houden van zijn mama. Willen jullie een hok bouwen voor het konijn van Maxim?

Hoe vertel jij dit verhaal?

Team A:
3e kleuterklas

Team B:
1e leerjaar

Team C:
2e leerjaar

Team D:
3e leerjaar

Wie is de winnaar?

Drie interactiestijlen

Non-productief

Passief-productief

Actief-productief

Taal leren: hoe werkt dat?

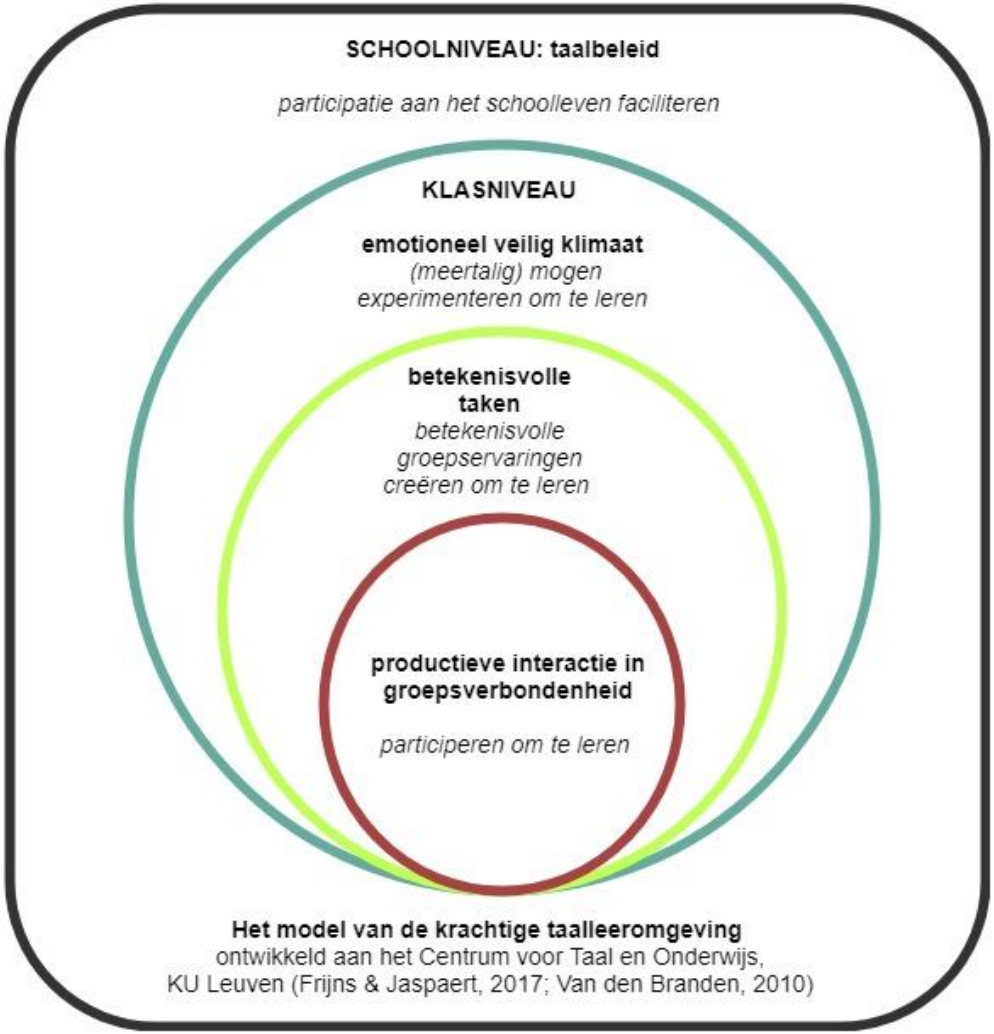
SCHOOLNIVEAU: taalbeleid
participatie aan het schoolleven faciliteren
KLASNIVEAU
emotioneel veilig klimaat
(meertalig) mogen
experimenteren om te leren
betekenisvolle
taken
betekenisvolle
groepservaringen
creëren om te leren
productieve interactie in
groepsverbondenheid
participeren om te leren
Het model van de krachtige taalleeromgeving
ontwikkeld aan het Centrum voor Taal en Onderwijs,
KU Leuven (Frijns & Jaspaert, 2017; Van den Branden, 2010)

Kader

Ga da wel?

FACTOREN BUITEN DE KLAS(M)UREN

Primaat van de “onderwijstijd”, maar…

- Bouchat, Favresse, Masson (2014, p.29):

“*Sommige kinderen zijn 10h per dag op school*”

2.3.1 Temps de l’enfant passé à l’école

Alors que la fréquentation d'un établissement scolaire n'est pas encore obligatoire, **certains enfants de deux ans et demi passent 10 heures par jour à l’école et ce, cinq jours par semaine**. Ils pratiquent donc un horaire de 50H/semaine. Selon les observations menées dans les cinq écoles de notre échantillon, il ne s’agit que d’un petit nombre d’entre eux. Mais ce constat n'en demeure pas moins interpellant. Aucun professionnel des sphères scolaire et extrascolaire ne travaille selon un horaire aussi large dans les écoles. Aucun adulte, donc, n'est présent en continu auprès de ces enfants tout au long de leur journée.

Tableau 1 : temps passé à l'école par les enfants, périodes scolaires et extrascolaires confondues :

Ecole	Encadrement par l'instit	Encadrement par les autres	Ratio tps instit/tps autres	Pourcentage Temps Instit/autres
1	6H30	3H30		65% / 35%
2	6H10	3H25		64% / 36%
3	4H25	5H35		44% / 56%
4	5H	5H35		47% / 53%
5	5H50	3H55		59% / 41%

Bouchat, Favresse, Masson (2014, p.34)

‘Resttijd’?

- Marlies Algoet (2015): 1/3^{e} van de tijd

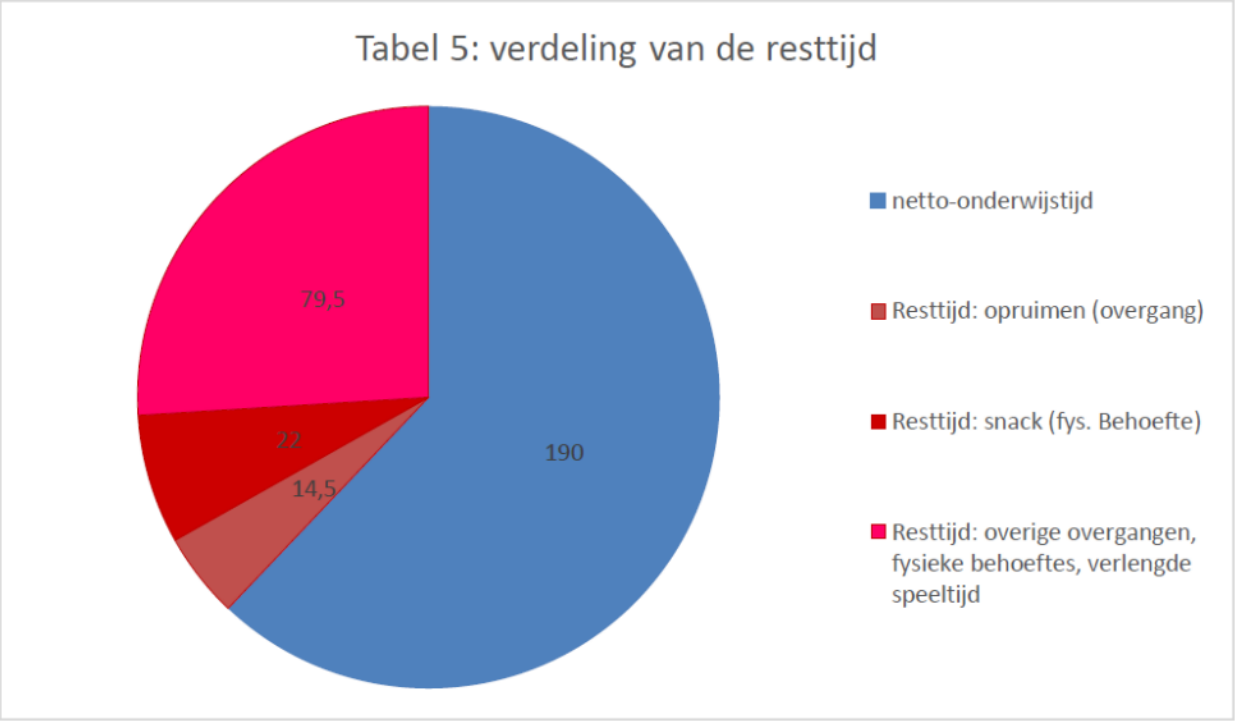

Wat gebeurt daar?

En ook:

- Verplaatsingen
- Opvang
- …

Kenmerkend

- Veel transities – overgangsmomenten
- Grote groep(en) – veel kinderen samen
- Weinig begeleiders/volwassenen
- Drukte en lawaai
- Veel sturende taal
- Oplopende wachttijden

Wachten

- *"momenten waarop kinderen niets te doen hebben, op een bankje moeten wachten tot de groep klaar is met een bepaalde activiteit wanneer ze zelf al klaar zijn, moeten wachten op hun ouders aan het eind van de dag, enzoverder"*

Klas	% wachttijd	Meeste wachttijd in:
1	24,56%	Middagmaal (vb. 35 min.) Samen nr. toilet (vb. 10 min.) Jas/boekentas (vb. 14 min.) Koek/fruit (vb. 12 min.)
2	29,75%	
3	20,03%	
4	23,60%	

Groepsgrootte, drukte, lawaai

- - meer instructietaal, minder interactie
- - initiatief van individuele kinderen ontsnapt aan het vizier
- - voordeel voor verbaal sterke kinderen

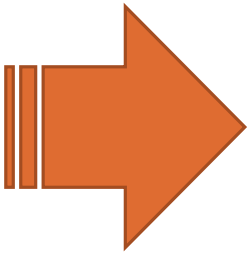

Invloed op

- - welbevinden
- - kansen op taalrijke interacties

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Contact | Thema's A-Z | Evenementen | nl

Wat zoek je? ZOEKEN

Home | Ouders | Leerlingen | Studenten | Cursisten | Onderwijspersoneel | Directies en administraties

Home > Directies en administraties > Onderwijsinhoud en leerlingenbegeleiding > Basisonderwijs > Kleuterparticipatie

Kleuterparticipatie

Kwaliteitsvol kleuteronderwijs is belangrijk voor de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van elk kind. Kleuters leren in de klas sociale vaardigheden, ze raken vertrouwd met taal en met praktische vaardigheden. Voor anderstalige kinderen is de kleuterschool een prima plek om Nederlands te leren.

Aan de slag met kleuterparticipatie

- Onderzoek en cijfers over kleuterparticipatie
- Partners voor kleuterparticipatie
- Praktijkvoorbeelden
- Ondersteuning op maat en op vraag

Actieplan kleuterparticipatie en andere beleidsmaatregelen

- Actieplan kleuterparticipatie
- Andere beleidsmaatregelen

Contact

Evenementen

- EXPOO - Congres 't Zal Welzijn: aandacht voor welbevinden van kinderen, jongeren en gezinnen. Brussel, 6 december 2019

In de kijker

- Klasse - 7 haalbare ingrepen voor meer kleuterparticipatie
- Agentschap voor Onderwijsdiensten - Aanwezigheden kleuters per gemeente, schooljaar 2017-2018
- Groeipakket en extra kleutertoeslag voor kinderen 3-4 jaar in kleuteronderwijs

Voor ouders

- Naar de kleuterschool
- Starterspakket: tips en weetjes voor ouders en hun kleuter
- Klasse-reeks - Voor het eerst naar school
- 5 vragen van het starterspakket kleuterklas in 18 talen

http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/kleuterparticipatie

Verwachtingen

> Nieuw regeerakkoord:

- *De kennis van het Nederlands begint bij de start van de schoolloopbaan. En dus moet het kleuteronderwijs ook de poort naar het Nederlands zijn én ervoor zorgen dat zoveel mogelijk kinderen met gelijke kansen de schoolloopbaan starten.* (p.34)
- *Om de kwaliteit ook in het kleuteronderwijs te verhogen, vrijwaren we maximaal de lestijd door het aandeel zindelijke kleuters te laten stijgen.* (p.34)
- ... Etc...

Blik ruim houden

- Perspectief van kind als uitgangspunt
- Continuïteit gedurende de dag
- Pedagogisch potentieel van tussenmomenten
- Rijke taal buiten de klas(m)uren

Meertaligheid binnen en buiten de klas(m)uren

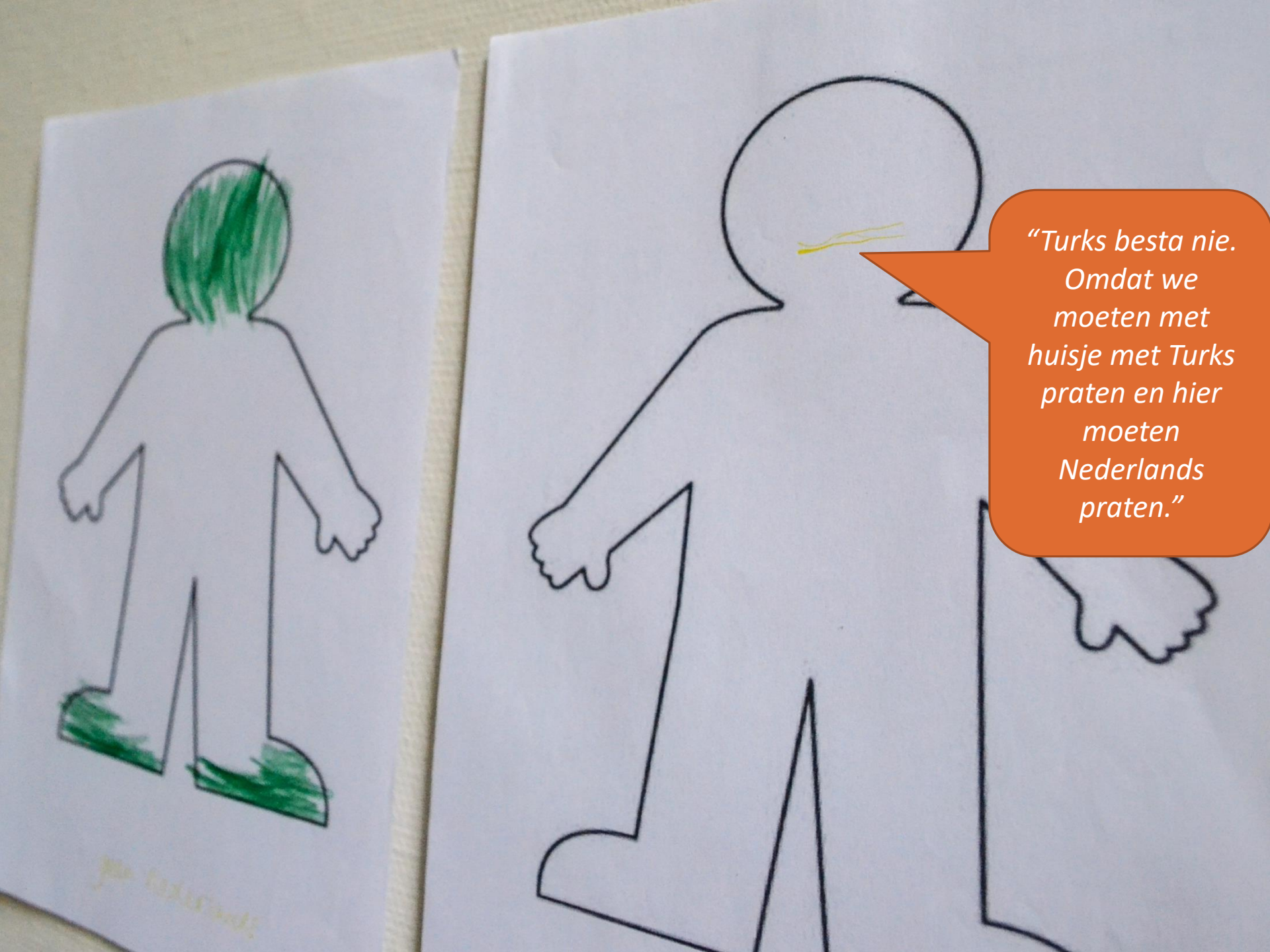
“Turks besta nie. Omdat we moeten met huisje met Turks praten en hier moeten Nederlands praten.”

Turks wordt gebruikt voor

(1) Het delen van persoonlijke informatie

- Ben büyükanneme gidiyorum.
  Ik ga naar mijn grootmoeder.

(2) Het bouwen van het hok

- Tamam koy
  Zet het neer. {het konijn}
- Çekilin biraz daha koyim.
  Ga eens aan de kant, ik zet er nog wat bij. {houten blokken}
- Heel grote, heel grote kring. Wauw top yaptik ha tüm deme Hamza.
  … dat hebben wij heel goed gedaan, hè Hamza.

(overeenkomstig Jordens, 2016)

Waarom?

Welbevinden

Hulpmiddel

çekiç
tweedehandsjurk

Besta da wel?

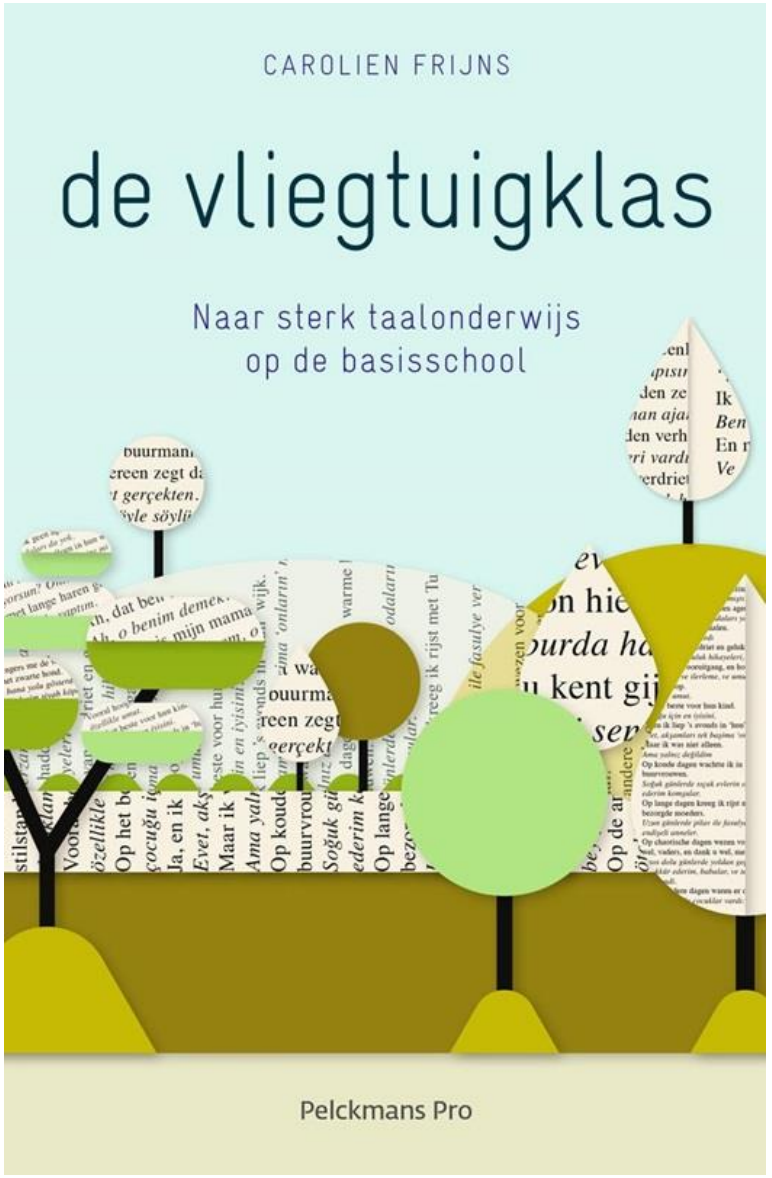
CAROLIEN FRIJNS
de vliegtuigklas
Naar sterk taalonderwijs
op de basisschool
Pelckmans Pro

Hoe zou je de transfer kunnen maken naar je eigen praktijk?

Meer weten?

KLEINE KINDEREN
GROTE
KANSEN

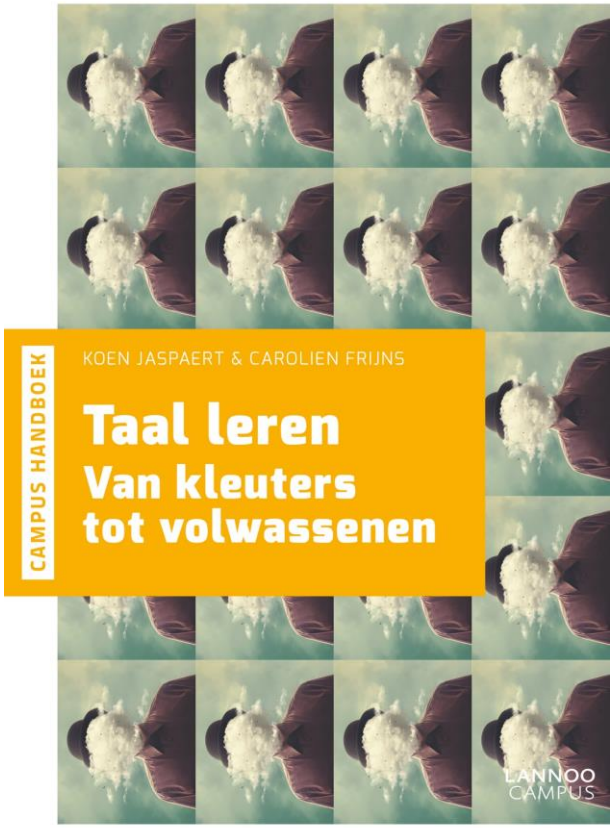
CAMPUS HANDBOEK
KOEN JASPAERT & CAROLIEN FRIJNS
Taal leren
Van kleuters
tot volwassenen
LANNOO
CAMPUS

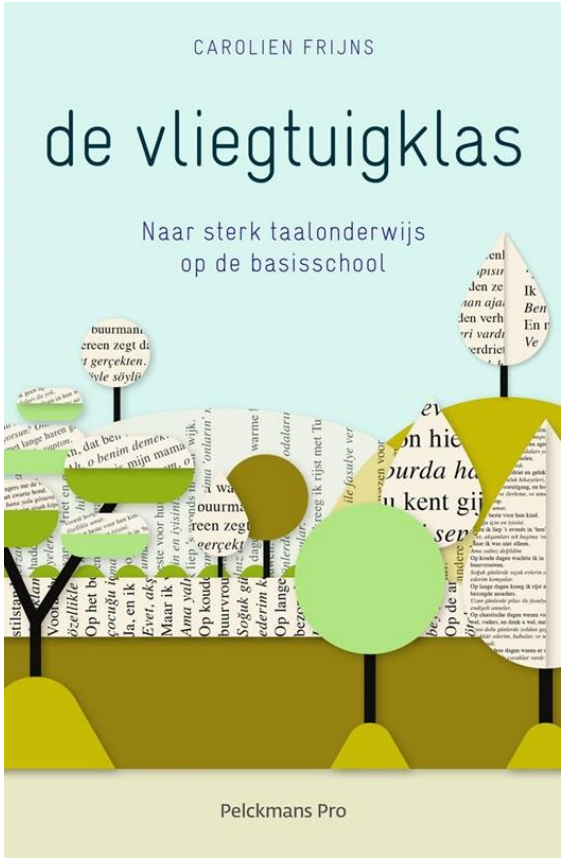
CAROLIEN FRIJNS
de vliegtuigklas
Naar sterk taalonderwijs
op de basisschool
Pelckmans Pro

Contact

brecht.peleman@ugent.be

carolien.frijns@arteveldehs.be